



המוסד לביטוח לאומי - מנהל הגמלאות
אגף קצבאות אזרחים ותיקים, שאירים והבטחת קיום

פרטי החוזר:

תאריך: 04 פברואר 2018

שם החוזר: הרחבת הגדרת ילד עד גיל 20

חוזר מס': 1566

נושא: חוג הזכאים

תת נושא: קצבת שאירים לילד

תאריך תחולה: 1.7.2017

כותב החוזר: מלי דהרי

תכני החוזר:

- 2..... מטרת החוזר
- 2..... פתח דבר
- 2..... השפעת התיקון על הגדרת אלמן
- 3..... אלמן שקיבל קצבת שאירים/לא קיבל קצבת שאירים, ויש עמו ילד במועד מאוחר יותר. (סעיף 260)
- 3..... חוב גמלה (308סעיף לחוק)
- 3..... דמי מחיה
- 4..... תיקון 196 אינו חל על:
- 4..... הוראות לביצוע
- 5..... רשימת תפוצה
- 5..... נספחים



המוסד לביטוח לאומי - מנהל הגמלאות
אגף קצבאות אזרחים ותיקים, שאירים והבטחת קיום

מטרת החוזר

להציג את השינוי בחוק שעניינו הרחבת הגדרת ילד עד גיל 20 וכן הרחבת הזכאות לדמי מחייה. השינוי/התיקון מתייחס לקצבת שאירים וקצבת תלויים בנפגעי עבודה. בחוזר זה יפורטו ההשלכות של תיקון החוק(תיקון 196) על הגדרת אלמן ודמי מחייה בקצבת שאירים.

פתח דבר

בחוזר ז"ש 1517 מיום 15.9.2014 הוסבר תיקון 156 לחוק בנושא הרחבת הגדרת ילד. לתיקון זה נוסף סעיף 252(ג), תיקון זה **היה מיועד רק למקבלי קצבאות שאירים**. בתיקון זה נקבע שילד יוכר כילד עד גיל 20 בתנאי שהוא לומד במוסד חינוכי כפי שהוגדר בסעיף זה ובהיקף שעות לימוד שלא יפחת מ-20 שעות שבועיות. תיקון 196 לחוק חל על מקבלי קצבאות שאירים ועל מקבלי תלויים בנפגעי עבודה. החל 1.7.2017 אלמן שיש עמו ילד כהגדרתו בסעיף 252(ג) לא ייבחן על פי מבחן הכנסה. הסעיפים שתוקנו בפרק יא' סימן ד' בנושא ביטוח שאירים הם: 252,260,265. בהמשך החוזר יפורטו ההשלכות של תיקון 196 על הגדרת אלמן ועל הזכאות לדמי מחייה.

תוקף: תיקון 196 בתוקף מיום 1.7.2017.

יישום התיקון בוצע בחודש ינואר 2018 למפרע מחודש יולי 2017.

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

השפעת התיקון על הגדרת אלמן

בחוזר ז"ש 1517, החל מ-1.7.2014 נרשם שאלמן שיש עמו ילד יחיד כהגדרתו בסעיף 252(ג), ייבחן על פי מבחן הכנסה. כלל זה היה בתוקף עד ליום ה-30.6.2017. החל 1.7.2017 אלמן שיש עמו ילד כהגדרתו בסעיף 252(ג) לא ייבחן על פי מבחן הכנסה. יש לשים לב לכך שבסעיף 252(ג) נוסף סעיף קטן (ג2) שמכליל את הפטור ממבחן הכנסה לאלמן שיש עמו ילד העונה על ההגדרה בסעיף 252(ג).

פסקה 2 בנושא הגדרת אלמן וכל הדוגמאות שנכתבו בפסקה זו בחוזר 1517 אינה רלוונטית מ-1.7.2017.



המוסד לביטוח לאומי - מנהל הגמלאות
אגף קצבאות אזרחים ותיקים, שאירים והבטחת קיום

אלמן שקיבל קצבת שאירים/לא קיבל קצבת שאירים, ויש עמו ילד במועד מאוחר יותר. (סעיף 260)

עד ה-30.6.2017 אלמן היה יכול לחזור למעגל הזכאים במועד מאוחר יותר מהפטירה רק כאשר היה עמו ילד שעונה על ההגדרה בסעיף 238 פסקאות (2) ו(3).
סעיף 260 (2) תוקן.
משמעות התיקון: אלמן חוזר לענות על הגדרת אלמן בלא מבחן הכנסות אם יש עמו ילד שעונה על ההגדרה שלפי סעיף 252(ג1) וגם לפי סעיף 238 פסקאות (2) ו(3).

חוב גמלה (308סעיף לחוק)

בסעיף 308 לחוק, אין התניה לתשלום חוב גמלה שמגבילה לילד שעונה רק על ההגדרה לפי סעיף 238 לחוק.
לכן גם ילד שעונה על סעיף 252(ג1) לחוק עשוי להיות זכאי לחוב גמלה לפי מה שנקבע בסעיף 308 לחוק.

דמי מחיה

על פי חוות דעת משפטית שקיבלנו נקבע שלדמי מחיה זכאי גם לילד שעונה על ההגדרה לפי סעיף 252(ג1) על אף שסעיף זה לא היה מאוזכר בסעיף 265
סעיף 265(2) תוקן וקובע שדמי מחייה ישולמו גם לילדים שעונים על הגדרת ילד לפי סעיף 252(ג1).
לתשומת לב: תחילה יש לבדוק אם הילד עונה על ההגדרה לפי סעיף 252(ג1) כולל שעות לימוד להלן 20 שעות שבועיות לפחות. אם הילד עומד בכל תנאי הזכאות לדמי מחיה כולל שעות לימוד של 24 שעות שבועיות לפחות ניתן יהיה לאשר דמי מחיה. יש מקרים שהילד עונה על ההגדרה של ילד לפי סעיף 252(ג1), אך אותו ילד אינו לומד 24 שעות שבועיות. במקרה זה אין לאשר דמי מחייה.
בכל מקרה אם יש ספק יהיה ניתן להתייעץ עם האגף.

[לחזרה לתוכן העניינים](#)



המוסד לביטוח לאומי - מנהל הגמלאות
אגף קצבאות אזרחים ותיקים, שאירים והבטחת קיום

תיקון 196(הרחבת הגדרת ילד על מקבלי שאירים ותלויים בנפגעי עבודה) אינו חל על:

1. על מענק פטירה ליתום שהורה נפטר ואין בן זוג הזכאי למענק פטירה.
בסעיף 310 נקבע שבאין בן זוג ישולם מענק פטירה לילד שעונה על ההגדרה לפי סעיף 238 לחוק.
2. חוק הבטחת הכנסה: סעיף 1 לחוק הבטחת הכנסה קובע שילד מזכה להבטחת הכנסה אם הוא עונה על ההגדרה של סעיף 238 לחוק.
לכן, כל הדוגמאות שנכתבו בחוזר 1517 בפסקה 3 בנושא השפעת תיקון החוק על הגדרת ילד בהשלמת הכנסה רלוונטים.

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

הוראות לביצוע

המערכת הותאמה.

הזנת התלמיד בשאירים לא השתנה.

יש להזין את הילד זכאי עם נסיבות מיוחדות 'תש' תלמיד בשאירים, לכל התקופה בה לומד במסגרות שאינן מוגדרות לפי סעיף 238 לחוק וכן מוגדרות לפי סעיף 252(ג).

תלמיד לפי סעיף 238 לחוק, יוזן בנסיבות מיוחדות מסוג 'תל' תלמיד.
נסיבות אלו, גורעות תשלום תוספת ה"ה עבור תלמידים אלו.

להזכירכם: אין להזדרז ולשלם לאלמן את מענק הפקיעה בתום לימודיו של הילד. יש לחכות ולבדוק היטב אם הילד יגויס או ישרת בהתנדבות או שירות לאומי.

לתשומת לב: לפי תיקון 156 וכפי שנכתב בחוזר ז"ש 1517 הייתה הבחנה בין אלמן שיש עמו ילד שעונה על ההגדרה לפי סעיף 238 לבין אלמן שיש עמו ילד יחיד שעונה על ההגדרה לפי סעיף 252(ג).
אלמן שהיה עמו ילד יחיד לפי סעיף 252(ג) נבחן לפי מבחן הכנסה. אם לאלמן היו הכנסות גבוהות קיבל מענק פקיעה והילד קיבל קצבת שאירים כמי שעונה על הגדרת ילד לפי סעיף 252(ג).
מ-1.7.2017 אלמן זה אינו נבחן על פי מבחן הכנסות כל עוד והילד עונה על ההגדרה...אלא נראה אותו כאלמן עם ילד. השאלה היא כיצד ננהג לגבי המענק ששולם.
מקרים כגון אלה יש להעביר לראפרנט להתייעצות.
האגף יבחן מקרים אלה ויגבש נוהל החלטה.



המוסד לביטוח לאומי - מנהל הגמלאות
אגף קצבאות אזרחים ותיקים, שאירים והבטחת קיום

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

רשימת תפוצה

כתבו את שמות בעלי התפקידים אליהם מופנה החוזר
חברי מנהלה, מנהלי סניפים, מנהלי סניפי משנה, מנהלי אגפים, מנהלי תחומי גמלאות – סניפים, מנהלי מחלקות – סניפים,
נחמה שפירא, פקידי תביעות אזרחים ותיקים, שאירים וה"ה.

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

נספחים

להלן נוסח התיקון (196) כפי שפורסם ברשומות:



המוסד לביטוח לאומי - מנהל הגמלאות
אגף קצבאות אזרחים ותיקים, שאירים והבטחת קיום



המוסד לביטוח לאומי
המשרד הראשי
הלשכה המשפטית

ככר די"ר גיורא לוטן
שד' ויצמן 13 ירושלים
טלפון: 02-6709 358
מיקוד: 91909
פקס: 02-6510 010

28 אוגוסט, 2017
ז' אלול, תשע"ז

(תיק 20 - פ/3719)

אל: המנהל הכללי
חברי המנהלה
היועץ המשפטי

הנדון: פרסום ברשומות של תיקוני חקיקה: חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 196), התשע"ז 2017

מנצ"ב פרסום ברשומות של חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 196), התשע"ז 2017.

במסגרת התיקון הרחבה הגדרת "ילד" לעניין תוספות תלויים בקצבת נפגעי עבודה בהתאמה להגדרה הקיימת לעניין קצבת שאירים.

הרחבת ההגדרה קובעת כי יתום נפגעי עבודה בגילאי 18-20, שילומד במוסדות המפורטים בסעיף 252 (ג), יהיה זכאי לקצבת התלויים בתקופת לימודיו וזאת עד גיל 20.

כן תוקנה והורחבה הגדרת "יתום" גם בהקשר של תנאי זכאותם של אל מן או אלמונה שיש עימם ילדים לקצבה, וזאת רץ לעניין קצבות שאירים והן קצבת תלויים בנפגעי עבודה. כן הורחבה ההגדרה לעניין הזכאות לדמי מנחיה של יתום.

תחילתו של התיקון ב- 1 ביולי 2017 והוא יחול בעד התקופה שמיום הוצאתו לאור ואילך (כאשר ותשלומים ראשונים בגין התקופה שמיום התחילה ישולמו ביום 1 בינואר 2018).

בברכה,

שלומי מור, עו"ד
סגן ליועץ המשפטי

העתק: עו"ד דוסי קרית, משנה ליועמ"ש



המוסד לביטוח לאומי - מנהל הגמלאות
אגף קצבאות אזרחים ותיקים, שאירים והבטחת קיום

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 196), התשע"ז-2017*

1. תיקון סעיף 130 בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 130(א) –
- (1) בפסקה (2), בסופה יבוא "או 252(ג1)";
- (2) בפסקה (5), אחרי "שבסעיף 238 יבוא" או התנאים שבסעיף 252(ג1) ואחרי "מהתנאים האמורים" יבוא "בסעיף 238 או שהתקיימו בו התנאים האמורים בסעיף 252(ג1)".
2. תיקון סעיף 133 בסעיף 133(ב2) לחוק העיקרי, במקום הקטע החל במילים "האמורים בפסקאות" עד המילים "שבסעיף 238 יבוא" האמורים בפסקת משנה (א) או (ב) שלהלן" ובמקום "המגיעה לה" יבוא "המגיעה לה:
- (א) תנאי מהתנאים האמורים בפסקאות (2) ו-(3) להגדרה "ילד" שבסעיף 238;
- (ב) התנאים שבסעיף 252(ג1)."
3. תיקון סעיף 144 בסעיף 144 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א)2, בסופו יבוא "או שהוא לומד במוסד חינוכי כהגדרתו בסעיף 252(ג1) ומתקיימים בו התנאים האמורים באותו סעיף";
- (2) בסעיף קטן (ב), המילים "ילד כמשמעותו בסעיף 238, והוא בבחינת" – יימחק.
4. תיקון סעיף 252 בסעיף 252 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ג1) יבוא:
- "(ג2) לענין סימן זה, יראו כאלמן גם מי שהילד שעמו הוא ילד כאמור בסעיף קטן (ג1)."
5. תיקון סעיף 260 בסעיף 260(2) לחוק העיקרי, במקום הקטע החל במילים "האמורים בפסקאות" עד המילים "שבסעיף 238 יבוא" האמורים בפסקת משנה (א) או (ב) שלהלן" ובמקום "המגיעה להם" יבוא "המגיעה להם:
- (א) תנאי מהתנאים האמורים בפסקאות (2) ו-(3) להגדרה "ילד" שבסעיף 238;
- (ב) התנאים שבסעיף 252(ג1)."
6. תיקון סעיף 265 בסעיף 265 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א)2, בסופו יבוא "או שהוא לומד במוסד חינוכי כהגדרתו בסעיף 252(ג1) ומתקיימים בו התנאים האמורים באותו סעיף";
- (2) בסעיף קטן (ב), המילים "והוא בבחינת תלוי לפי סעיף 247(2)", – יימחק.
7. תחילה, תחולה והוראת מעבר תחילתו של חוק זה ביום ז' בתמוז התשע"ז (1 ביולי 2017) (להלן – יום התחילה), והוא יחול על תשלומים המשתלמים לפי סימן ח' לפרק ה' ולפי סימן ד' לפרק י"א לחוק העיקרי, כנוסחם בחוק זה, בעד התקופה שמיום התחילה ואילך.
- (ב) תשלומים כאמור בסעיף קטן (א), בעד התקופה שמיום התחילה ועד יום י"ג בטבת התשע"ח (31 בדצמבר 2017), ישולמו ביום י"ד בטבת התשע"ח (1 בינואר 2018).

חיים כץ
שר העבודה הרווחה
והשירותים החברתיים

בנימין נתניהו
ראש הממשלה

יולי יואל אדלשטיין
יושב ראש הכנסת

ראובן ריבלין
נשיא המדינה